

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Β' ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΟΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΝΟΜΩΝ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Για την ενσωμάτωση των Οδηγιών 2010/64/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Οκτωβρίου 2010 σχετικά με το δικαίωμα σε διερμηνεία και μετάφραση κατά την ποινική διαδικασία (L 280) και 2012/13/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 22ας Μαΐου 2012 σχετικά με το δικαίωμα ενημέρωσης στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών (L 142)»

I. Γενικές παρατηρήσεις

Με το υπό συζήτηση και ψήφιση Νσχ, όπως διαμορφώθηκε μετά την επεξεργασία του από την αρμόδια Διαρκή Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης, ενσωματώνονται στην ελληνική έννομη τάξη δυο Οδηγίες: η Οδηγία 2010/64/ΕΕ σχετικώς με το δικαίωμα σε διερμηνεία και μετάφραση κατά την ποινική διαδικασία και η Οδηγία 2012/13/ΕΕ σχετικώς με το δικαίωμα ενημέρωσης στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών. Το παρόν Νσχ αποτελείται από δυο τμήματα. Το τμήμα Α' περιλαμβάνει τις διατάξεις δια των οποίων ενσωματώνεται η Οδηγία 2010/64/ΕΕ και το τμήμα Β' τις διατάξεις δια των οποίων ενσωματώνεται η Οδηγία 2012/13/ΕΕ.

Το τμήμα Α' αποτελείται από οκτώ άρθρα (1-8).

Το άρθρο 1 ορίζει το αντικείμενο και το πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας 2010/64/ΕΕ, τα οποία είναι η ποινική διαδικασία και η διαδικασία εκτέλεσης ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης και αφορά τους υπόπτους και τους κα-

τηγορουμένους για τέλεση αξιόποινων πράξεων.

Το άρθρο 2 τροποποιεί το άρθρο 233 παρ. 1 και 2 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (εφεξής ΚΠΔ) σχετικά με τις προϋποθέσεις παροχής διερμηνείας και τη βελτίωση της ποιότητας της παρεχόμενης διερμηνείας – μετάφρασης.

Το άρθρο 3 αντικαθιστά το άρθρο 236 του ΚΠΔ σχετικώς με τον όρκο του διερμηνέα.

Το άρθρο 4 προσθέτει άρθρο 236Α στον ΚΠΔ και ιδρύει δικαίωμα μετάφρασης ουσιαστών εγγράφων.

Το άρθρο 5 προσθέτει άρθρο 238Α στον ΚΠΔ και περιγράφει τη διαδικασία καταγραφής της χρήσης διερμηνείας ή μετάφρασης.

Το άρθρο 6 προσθέτει άρθρο 238Β στον ΚΠΔ, το οποίο ρυθμίζει τα έξοδα διερμηνείας και μετάφρασης.

Το άρθρο 7 επεκτείνει το δικαίωμα μετάφρασης στη διαδικασία εκτέλεσης ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης.

Το άρθρο 8 αφορά την επαγγελματική εκπαίδευση των δικαστών, των εισαγγελέων, των προανακριτικών και δικαστικών υπαλλήλων για την επικοινωνία μέσω διερμηνέα.

Το τμήμα Β΄ του Νοσχ αποτελείται από έξι άρθρα (9-14).

Το άρθρο 9 αναφέρεται στην εναρμόνιση της ελληνικής νομοθεσίας με την Οδηγία 2012/13/ΕΕ σχετικώς με το δικαίωμα ενημέρωσης του υπόπτου ή του κατηγορουμένου ως προς τα δικαιώματά του και ως προς τις εναντίον του κατηγορίες κατά τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας, καθώς και κατά τη διαδικασία εκτέλεσης ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης.

Το άρθρο 10 προσθέτει άρθρο 99Α στον ΚΠΔ, το οποίο ρυθμίζει την ενημέρωση του υπόπτου ή του κατηγορουμένου για τα δικαιώματά του με την παροχή σε αυτόν ειδικού εγγράφου.

Το άρθρο 11 αντικαθιστά το άρθρο 15 παρ.1 του ν. 3251/2004 και προβλέπει τη χορήγηση εγγράφου δικαιωμάτων στον εκζητούμενο κατά τη σύλληψή του συμφώνως προς το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης.

Το άρθρο 12 τροποποιεί το άρθρο 101 ΚΠΔ και προβλέπει περιορισμούς στο δικαίωμα πρόσβασης στο υλικό της δικογραφίας από τον κατηγορούμενο ή τον ύποπτο.

Το άρθρο 13 αφορά την επαγγελματική εκπαίδευση των δικαστών, των εισαγγελέων, των προανακριτικών και δικαστικών υπαλλήλων σχετικώς με το δικαίωμα ενημέρωσης των υπόπτων ή των κατηγορουμένων για τα δικαιώματά τους.

Το άρθρο 14 ορίζει την έναρξη ισχύος του παρόντος.

Ως παραρτήματα στο παρόν Νσχ τίθενται υπόδειγμα εγγράφου δικαιωμάτων και υπόδειγμα εγγράφου δικαιωμάτων συλληφθέντος βάσει ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης.

II. Παρατηρήσεις επί των επί μέρους άρθρων του Νσχ

1. Επί του άρθρου 4

Το άρθρο 4 του Νσχ εισάγει άρθρο 236Α στον ΚΠΔ δια του οποίου ιδρύεται δικαίωμα του υπόπτου ή του κατηγορουμένου μετάφρασης ουσιωδών εγγράφων σε όλα τα στάδια της ποινικής διαδικασίας. Δεδομένου ότι, συμφώνως προς την Οδηγία, το δικαίωμα μετάφρασης εγγράφων αποτελεί προϋπόθεση για την άσκηση των υπερασπιστικών δικαιωμάτων του υπόπτου ή του κατηγορουμένου, θα ήταν ενδεχομένως σκόπιμο η φράση «στους υπόπτους ή στους κατηγορούμενους που δεν κατανοούν την γλώσσα της ποινικής διαδικασίας παρέχεται εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος γραπτή μετάφραση όλων των ουσιωδών εγγράφων, ή χωρίων εγγράφων, της διαδικασίας» να αντικατασταθεί από τη φράση «στους υπόπτους ή στους κατηγορουμένους που δεν κατανοούν τη γλώσσα της ποινικής διαδικασίας παρέχεται εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος, πριν από την εξέτασή τους, γραπτή μετάφραση όλων των ουσιωδών εγγράφων, ή χωρίων εγγράφων, της διαδικασίας».

2. Επί του άρθρου 12

Το άρθρο 12 του παρόντος Νσχ συμπληρώνει το άρθρο 101 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και προβλέπει ότι, εφόσον δεν θίγεται το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη, οι αρμόδιες αρχές, δικαστικές ή υποκείμενες σε δικαστικό έλεγχο, δεν επιτρέπουν την πρόσβαση σε τμήμα του υλικού της δικογραφίας αν αυτή ενδέχεται να θέσει σε σοβαρό κίνδυνο τη ζωή ή τα θεμελιώδη δικαιώματα άλλου προσώπου ή αν τέτοια άρνηση είναι απολύτως απαραίτητη για την προστασία σημαντικού δημόσιου συμφέροντος, όπως στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η πρόσβαση θα μπορούσε να θέσει σε κίνδυνο τη διεξαγωγή έρευνας ή να βλάψει σοβαρώς την εθνική ασφάλεια. Επίσης προβλέπεται ότι ο κατηγορούμενος ή ο συνήγορός του έχει δικαίωμα να υποβάλει αντιρρήσεις κατά της άρνησης, επί των οποίων αποφασίζει κατά την προδικασία ο εισαγγελέας, κατά την κύρια ανάκριση το δικαστικό συμβούλιο και κατά την κύρια διαδικασία το δικαστήριο.

Δεδομένου ότι το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 12 του παρόντος Νσχ προσδιορίζεται στο άρθρο 9 και αφορά τον ύποπτο ή τον κατηγορούμενο σε όλα τα στάδια της ποινικής διαδικασίας, οι προτεινόμενες ρυθμίσεις του άρθρου 101 παρ. 3, 4 και 5 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, εφόσον αφορούν

και την προκαταρκτική εξέταση, η οποία μπορεί να διενεργείται από εισαγγελέα, θέτουν το ζήτημα της κρίσης των αντιρρήσεων κατά της άρνησης πρόσβασης σε τμήμα του υλικού από το ίδιο όργανο που έχει ήδη αρνηθεί την πρόσβαση.

Περαιτέρω, ενώ το κριτήριο στάθμισης μεταξύ δικαιώματος γνώσης του υλικού και δικαιωμάτων τρίτων είναι ο κίνδυνος για τα δικαιώματα τρίτων, ελλείπουν πλήρως τα κριτήρια πρόγνωσης του κινδύνου (π.χ., βαρύτητα εγκλήματος), γεγονός που ενδέχεται να δημιουργήσει ζητήματα εφαρμογής της διάταξης. Επί πλέον, επειδή το «σημαντικό δημόσιο συμφέρον» ως μέγεθος στάθμισης είναι αόριστη έννοια, η οποία στην ποινική δικονομία εξειδικεύεται σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, θα ήταν σκόπιμο, για τη λυσιτελή εφαρμογή της διάταξης, να απαλειφθεί η ρητή μνεία στο δημόσιο συμφέρον, η δε φράση «σε κίνδυνο την διεξαγωγή έρευνας» να αντικατασταθεί από τη φράση «σε κίνδυνο τη διενέργεια ανακριτικών πράξεων».

Αθήνα 29.1.2014

Η Εισηγήτρια
Αθανασία Διονυσοπούλου
Επιστημονική Συνεργάτις
Λέκτωρ της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Προϊστάμενος της Α΄ Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αντώνης Παντελής
Καθηγητής της Νομικής Σχολής
του Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Προϊστάμενος της Β΄ Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αστέρης Πλιάκος
Καθηγητής του Οικονομικού
Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών

